

lets over staatsschulden

<https://hdl.handle.net/1874/240743>

Jur. 27 febr 1885

N. qu 192

pag 21

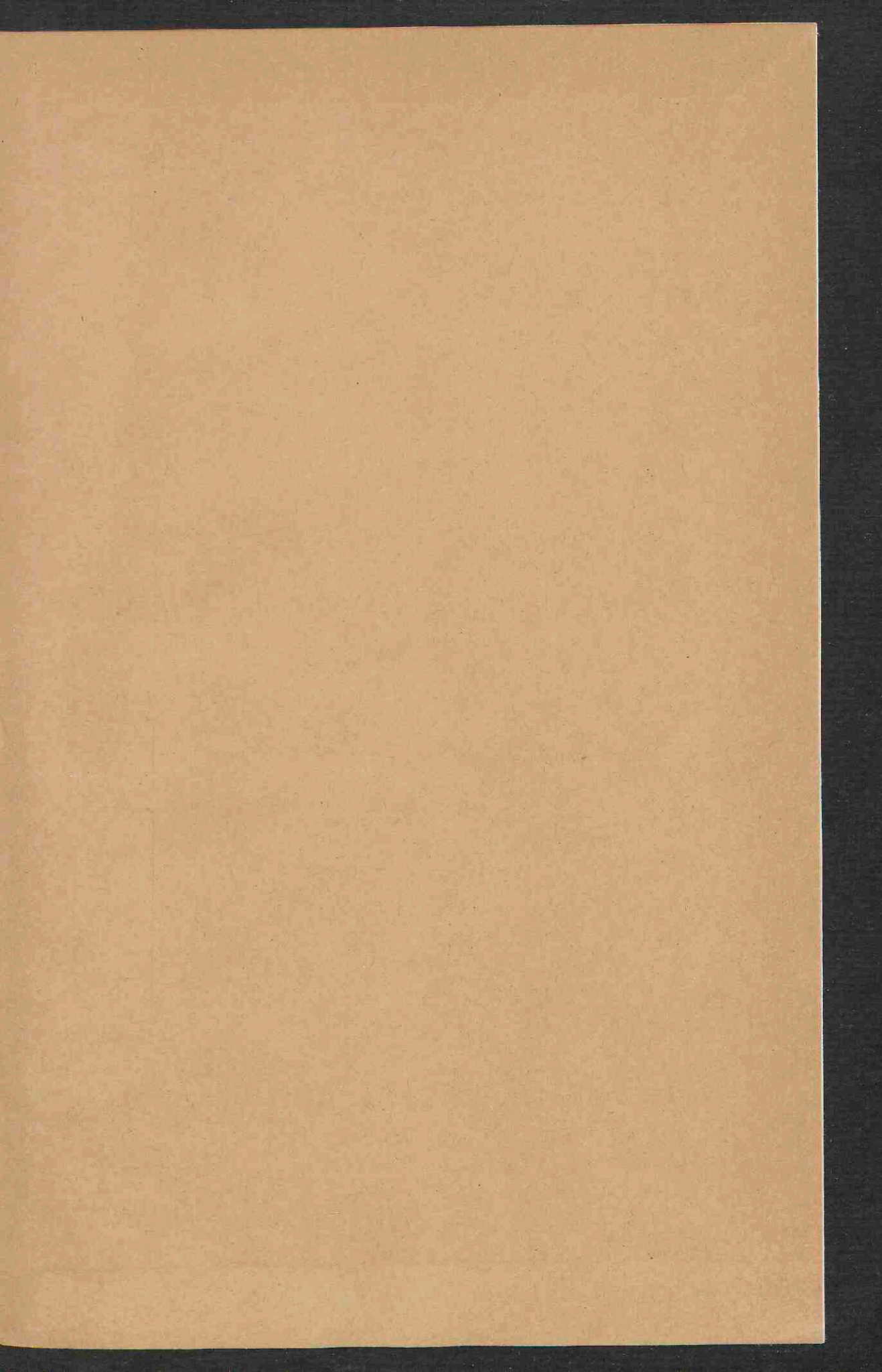
IETS OVER STAATSSCHULDEN.

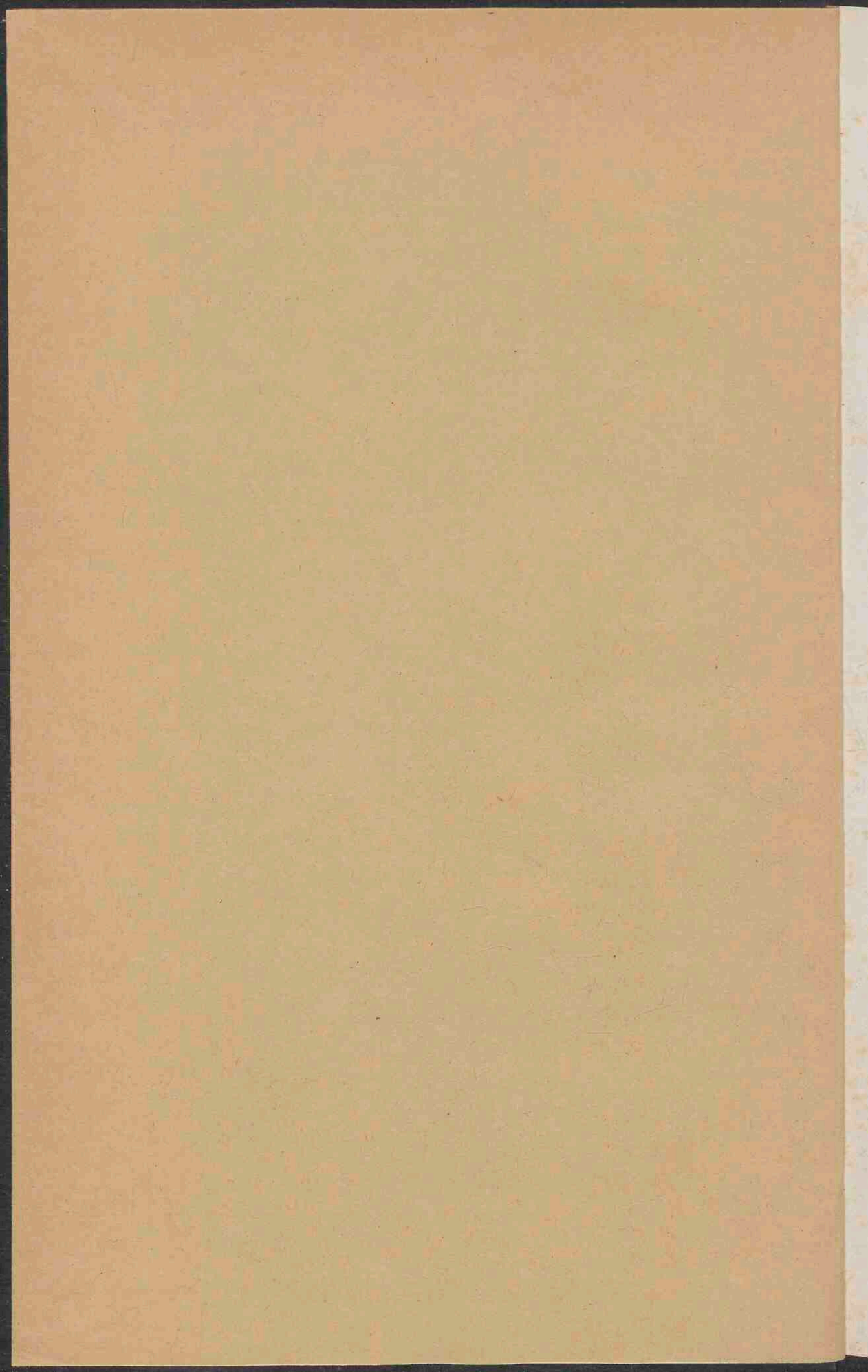
Proefschrift

VAN

s.
cht

5

IETS OVER STAATSSCHULDEN.

THE HISTORY OF THE

EMPIRE OF GREAT BRITAIN

AND OF THE KINGDOM OF IRELAND

IN THE YEAR 1763

BY HENRY DE LAET

AND JOHN HANCOCK

AMSTERSDAM: PRINTED BY J. NEAUME

AT THE 'Nieuwe-Druck' in the Strand

1763

IETS OVER STAATSSCHULDEN.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

Doctor in de Rechtswetenschap,

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

DR. N. W. P. RAUWENMOFF,

Hoogleraar in de Faculteit der Wis- en Natuurkunde,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT,

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN DE

FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID,

TE VERDEDIGEN

op VRIJDAG den 27sten FEBRUARI 1885, des namiddags te 3 uren,

DOOR

JOHANNES JACOBUS LOEFF,

geboren te UTRECHT.

UTRECHT,
GEBR. VAN DER POST.
1885.

Iets over Staatsschulden.

In iederen welgeordenden Staat behoort het regel te zijn dat de gewone uitgaven door de gewone inkomsten worden gedekt en dat zou bij een zuinig en verstandig beheer ook gemakkelijk het geval kunnen wezen. Maar bij het beste beheer zal het toch altijd kunnen geschieden dat dit evenwicht verstoord wordt door onverwacht tekort op geraamde ontvangsten of door de noodzakelijkheid van onvoorziene uitgaven, voor den aanleg van kostbare wegen of kanalen of voor andere productieve werken. In dat geval zijn er drie middelen om het ontstane tekort te dekken:

- a. het gebruik van in vroegere jaren opgelegde gelden.

b. het heffen van buitengewone belastingen.

c. het aangaan van schuld.

De overschotten van vorige jaren, zoo die er zijn, zijn echter meestal te gering om er groote tekorten mede te dekken.

Het zij mij vergund alhier de woorden aan te halen van Mr. S. Vissering ¹⁾ in zijn boek over praktische staathuishoudkunde, welk werk mij bij het samenstellen van dit geschrift, dikwijls tot leidsman en steun heeft gediend.

„Is het mogelijk een buitengewone belasting te heffen, dan is het zeker een goed middel; want al is de last op een oogenblik zwaar, men belast zich niet voor de toekomst, die zeker zijn eigen lasten en bezwaren zal medebrengen. In de zeventiende en achttiende eeuw werd dit middel veelvuldig toegepast, het eene jaar de 200ste penning, het andere de 100ste, soms in een jaar tweemaal de honderdste penning. Op deze wijze werd alleen van 1672—1677 in Holland de som opgebracht van 65 millioen gulden. Ook de achttiende eeuw,

¹⁾ Mr. S. Vissering, Handboek der Praktische Staathuishoudkunde, 2de deel. pag. 204.

ofschoon voor de republiek veel rijker aan jaren van vrede en rust, gaf menig voorbeeld van buitengewone Quotisatiën. Alles van dien aard werd echter overtroffen door de rampvolle jaren 1795 tot 1805, toen in het Bataafsche gemeenebest jaar op jaar buitengewone heffingen moesten worden betaald waarvan het gezamenlijk bedrag op bijna 340 millioen gulden geschat wordt.

Maar die buitengewone inspanning was nog onvoldoende. Tegelijk werd de staatsschuld jaar op jaar ontzettend vermeerderd, zoodat de rentelast tusschen 1795 en 1804 van $24\frac{1}{2}$ tot ruim 34 millioen steeg."

En zoo kom ik als van zelf tot het noodzakelijke van het derde middel, want het is duidelijk dat wanneer de uitgaven moeten geschieden en de twee vorige middelen niet afdoende zijn of in 't geheel niet toe te passen, men zal moeten besluiten tot het aangaan van schulden, waartegen dan ook geen redelijk bezwaar kan bestaan, want buiten het geval van oorlog, kunnen er toestanden ontstaan waarin spaarzaam zijn ontijdig en zeer nadeelig zou kunnen zijn.

Tot het aangaan van schulden voor productieve

werken, als droogmaken van meren, aanleg van kanalen, spoorwegen en wat dies meer zij, kan geen bezwaar bestaan, omdat de opbrengsten welke uit die werken kunnen worden verwacht, in den regel voldoende zijn zullen om tot betaling van rente en aflossing te dienen, hetzij als direkte opbrengsten, als verkoop van land of kanaalgelden of winst op het vervoer, hetzij dat de meerdere welvaart de bevolking toelaat iets hoogere belasting te heffen.

De Staat die eene schuld aangaat, sluit met dengeen, die hem kapitaal verschaft, een overeenkomst, waarbij hij tegen ontvangst der gelden zekere verplichting op zich neemt, om iets te geven of te doen. Het schijnt dus dat de Staat in dezen een geheel privaatrechtelijke handeling doet en zich te onderwerpen heeft aan de gewone regelen van het Burgerlijk Wetboek, art. 1269 en volgende, indien men toch den Staat in dezen niet beschouwt als staande als Souvereine macht, tegenover den geldschieter, maar als zedelijk lichaam. Hieruit volgt dat de verbintenissen door den Staat aangegaan als zedelijk lichaam niet kunnen worden aangemerkt als te zijn een schuld van het volk en dat dus ook

in geen geval de leden van dat volk persoonlijk kunnen worden aangesproken wegens zulke verbintenissen; evenmin als b. v. wegens overeenkomsten met aannemers of leveranciers.

Sommigen beweren dat men wel degelijk de schuld van den staat een schuld der gezamenlijke leden mag noemen, en bouwen hierop de leer dat het mogelijk en billijk is, zoowel tegenover de schuldeischers als tegenover de ingezetenen, de staatsschuld over te wijzen op de individueele leden des volks als schuldenaren in verhouding tot elks vermogen of elks aandeel in de belastingen. Dit denkbeeld schijnt het eerst opgeworpen te zijn door Arch. Hutcheson, een lid van het Engelsche parlement onder Georg I in het begin der achttiende eeuw. In Noord-Amerika nog na den vrijheidsoorlog zijn er stemmen opgegaan om de kolossale schuld over de leden te verdeelen en zoo met één slag af te doen, maar het schijnt dat bij de practische Amerikanen zulk een voorslag allerminst bijval vond.

Indien dus de staat van zijne Souvereine macht misbruik maakt om zijne verhouding tot de schuldeischers te veranderen pleegt hij on-

recht. De regeeringen hebben zich aan dat beginsel niet altijd gestoord. Gedwongen conversiën, rente-reductiën, tierceeringen, répudiatie zijn aan de orde van den dag geweest en komen nog wel voor. In de zeventiende eeuw, toen de schatkist des konings en die van den staat één waren in vele landen, was het daar regel dat de vorsten hunne schuldeischers niet voldeden. Bij Macaulay, *History of England* vindt men vermeld, dat Willem III in 1688 met de omwenteling in Engeland invoerde, dat de goede trouw van den staat tegenover de schuldeischers, hetgeen in Holland reeds lang regel was geweest, ook geldend werd in Groot-Brittannie.

Het tweeledig karakter van den Staat heeft zich reeds menigmaal vertoond bij de wijze waarop de schuld werd aangegaan, b. v. bij gedwongen leeningen, uitgiften van papiergeld met wettelijken koers, betaling der ambtenaren met schatkistbiljetten.

Van het laatste geval zegt mr. S. Vissering: ¹⁾

¹⁾ Mr. S. Vissering, *Handboek der Praktische Staathuishoudkunde*, 2de deel pag. 210.

„Betaling der ambtenaren in schatkistbiljetten,
 „uitgifte van papiergeld met wettelijken koers, ge-
 „dwongen leeningen, laten zich in zulke gevallen
 „in zooverre verklaren en verdedigen dat de
 „schuld door den Staat aangegaan een verpflich-
 „ting is, die hij als Souvereine macht zijnen on-
 „derdanen oplegt, gelijkstaand met elk andere
 „belasting.”

Er bestaat echter een groot onderscheid, dunkt mij, tusschen dergelijke geldmakerijen en belasting, daarin dat belasting tracht allen gelijkelijk, in evenredigheid van hun vermogen te treffen en de bovengenoemde middelen maar een deel der bevolking treffen. Maar eens aangegaan krijgen zulke schulden toch ook onmiddellijk een privaatrechtelijk karakter; ook al is het aangaan van schulden door den Staat niet in alle opzichten te vergelijken met het schulden maken door particulieren. Een voornaam onderscheid is voorzeker dat het bestaan van den Staat als on-eindig kan worden aangemerkt, hetgeen van personen allerminst maar ook niet van de andere zedelijke lichamen wordt verondersteld. Zoo-
doende kan de Staat schulden aangaan op zeer langen termijn, b. v. honderdjarige jaarrenten,

of zelfs zonder eenigen termijn voor de aflossing te noemen. Ook daardoor komt het dat zijn crediet op een andere wijze wordt beoordeeld dan dat van bijzondere personen of andere zedelijke lichamen. De eerste grondslag echter ook van het Staatscrediet is goede trouw, hoewel dat uit de geschiedenis van verscheidene Staten niet is op te maken. Zweden, Oostenrijk, Spanje, Portugal, Griekenland, eene reeks Zuid-Amerikaansche Staten hebben op vele wijzen dien regel geschonden en getoond dat het hun alleen te doen was geld in handen te krijgen en toch is het publick, slecht voorgelicht waarschijnlijk, steeds geneigd op nieuw aan die staten geld te verschaffen hoe dikwijls het ook door nieuwe Conversiën is bedrogen.

Eensdeels is het te verklaren uit het goed vertrouwen dat men in den regel nog heeft in de toekomst, de hoop dat de regeeringen eindelijk eens zullen besluiten het land zuinig en naar gezonde regelen te besturen; want ten slotte zal het toch blijken dat de kwade trouw der regeeringen niet voordeelig voor het volk kan zijn.

Wanneer de Staat geld noodig heeft en schuld moet aangaan, dan maakt hij gebruik van het

middel van crediet om zich kapitaal te laten verstrekken door degenen die er over hebben te beschikken, onder verschillende vormen als daar zijn:

Uitstel van betaling: wanneer de Staat zich goederen laat leveren of diensten laat bewijzen, die hij eerst later betalen zal. Een heilzame maatregel van orde is daarbij, dat de schuldeischers verplicht zijn hunne vorderingen binnen zekeren bij de wet bepaalden termijn in te leveren op straffe van „te zullen worden gehouden voor verjaard en vernietigd.” Of de Staat het recht heeft deze Clausule er bij te zetten is een andere vraag, die hier echter niet ter zake doet.

Ook zouden onder uitstel van betaling kunnen gerangschikt worden de pensioenen van Staats- en Gemeente-ambtenaren waarvoor genoemde ambtenaren zelven hebben bijgedragen; immers die pensioenen zijn dan in waarheid een schuld, een uitgestelde betaling.

Verdere vorm van schuld is de promesse, wanneer de Staat rentegevende of rentelooze betalingsbeloften afgeeft, die hetzij op vertoon of op een bepaalden tijd, voldaan moeten wor-

den. Hieronder vallen schatkistbiljetten, inlosbaar papiergeld.

Verder kunnen voorkomen assignatiën wanneer de Staat op zijne toekomstige inkomsten aanwijzingen afgeeft en door bankiers of door de ontvangers der schatkist zelve laat disconteren; anders ook wel genaamd: anticipatiebiljetten. Vooral in Frankrijk vroeger zeer in gebruik, wanneer de pachters der publieke middelen verzocht of gedwongen werden voorschotten te verleenen aan den Staat op de belastingen die nog moesten geïnd worden.

Dat dit middel dikwijls tot groote ongelegenheden en verwarring kan leiden, is te begrijpen.

Verder verbruikleen, wanneer de Staat, bij uitdrukkelijke overeenkomst op verschillende wijze onder verplichting van intrest betaling en aflossing geld opneemt; hieronder behooren onze gewone geldleeningen, waarop ik straks terugkom.

Een laatste vorm is wel hypotheek of pand op goederen verbonden door den Staat of gemeente ter nakoming zijner verplichtingen, bij Staten die bijzonder slechte financiën hebben zeer

in gebruik zooals Turkije , Peru en dergelijken.

In 1831 is het zelfs nog in ons land voorgekomen dat de opbrengst der grondbelasting verbonden werd voor de aan te gane schuld.

Verbruikleen of de gewone bij ons voorkomende geldleeningen zijn nog te onderscheiden in gedwongen en vrijwillige leeningen. De gedwongen leeningen zijn in buitengewone omstandigheden te verontschuldigen , zeker zijn ze nooit een bewijs dat het volk vertrouwen in de regeering stelt , dat deze eene goede regeering is.

Vrijwillige geldleeningen kunnen op de meest verscheidene wijze worden aangegaan zoowel wat de voorwaarden betreft als de personen met welke de verbintenis door den Staat wordt aangegaan. Vaste regelen zouden hier wel niet voor te geven zijn. Takt , behendigheid , geluk van den Minister van Financiën doen hier alles af. Terecht zegt hieromtrent Mr. S. Vissering :
 „Naarmate het sluiten eener geldleening voor
 „den Minister van Financiën meer eene zaak
 „van takt en behendigheid is behoort er scherper
 „toegezien te worden dat niet ter wille van een
 „oogenblikkelijk voordeel , de wezenlijke en

„duurzame belangen van den Staat worden ver-
„waarloosd.”

De hoofdvragen die zich voordoen bij het
aangaan eener vrijwillige leening zijn eenigszins
deze :

Zal de Staat onmiddellijk met het publiek
handelen dan wel de tusschenkomst van bankiers
en andere personen inroepen ?

Zal de leening binnenlands en buitenlands of
alleen binnenlands worden aangegaan ?

Zal de schuld worden aangegaan al pari of
beneden pari ?

Zal de Staat zich verbinden tot aflossing der
schuld op bepaalde tijdstippen ?

Zal de Staat voor de rentebetaling nog be-
paalde waarborgen aanbieden even als voor de
aflossing ? en zoo zijn er waarschijnlijk nog meer
vragen te doen.

Ook komt er nog de vraag bij te pas , en
dat wel voor het geldbeleggend publiek de voor-
naamste , zal het geschieden met eenvoudigheid ,
klaarheid en goede trouw , want het blijkt wel
dat de meest kundige en ingewikkelde operatiën
niet altijd de voordeeligste zijn geweest voor het
publiek.

Voor een solieden, solventen Staat als de onze zal zeker een openbare uitschrijving al pari binnenlands de beste en meest eenvoudige zijn, maar dan moet ook het belegend publiek niet bedreigd worden met conversie en dergelijke kunstmiddelen van met schulden overladen Staten; bij ons kan men eerlijk te werk gaan. Tot staving dat een openbare inschrijving de voorkeur verdient boven eene overeenkomst met bankiers, zij het mij vergund wederom de woorden aan te halen van mr. S. Vissering, waarmede hij zegt van de overeenkomsten met bankiers: „Zij (de bankiers) „verleenen die tusschenkomst niet om niet, hetgeen trouwens billijk is, want zij hebben recht „op belooning voor hunne moeite. Zij zullen „ook niet verzuimen vergoeding te vragen voor „de risico, die zij op zich nemen en die zij „voorzeker breed zullen uitmeten. En welke „kunstige middelen er ook uitgevonden worden „om en de procenten voor de provisie en die „voor het delcredere schijnbaar ten laste te brengen van het publiek dat eindelijk de wezenlijke „geldschietter wordt, inderdaad zal het toch in „de meeste gevallen ten slotte de staat zijn, op „wien de schade nederkomt. Daarbij vergete

„men niet, dat de staat bij eene openbare uit-
 „schrijving zijn voordcel doen kan met de con-
 „currentie, die van zelf uitgesloten is, wanneer
 „hij met eenen of weinigen — in 't geheim,
 „gelijk de aard der zaak meestal vordert —
 „onderhandelt.”

Een binnenlandsche leening is voor Nederland beter dan eene buitenlandsche; vooreerst om kosten van plaatsing te sparen, als ook om bij mogelijken tegenspoed der rentebetaling en aflossing niet in mocielijkheden te komen. In landen waar de kapitaalvorming niet zoo spoedig en snel voortgang heeft gehad dat er een aanzienlijk deel van den bespaarden opleg voor den publieken dienst aanwezig is, moet natuurlijk het buitenland helpen.

Verder zal een leening al pari verre de voorkeur verdienen boven eene beneden of boven pari, welk laatste geval zeker niet veel zal voorkomen en alleen daardoor wordt verklaard dat het goed crediet van den debiteur, het vooruitzicht op daling van den rentevoet of overvloed van beschikbaar kapitaal zulk een leening bijzonder begeerlijk maken. Dan zullen er wellicht kapitalisten zijn die zich, om hoogste

bieders te worden en voor vele jaren een zekere en goede geldbelegging te verwerven, voor 't oogenblik een dergelijke opoffering getroosten zullen. Maar de meest zuivere leening zal wel zijn al pari als de schuldeischer evenveel betaalt, als de schuldenaar erkent schuldig te zijn.

De leeningen beneden pari aangegaan kunnen voor den geldschieter voordeelig zijn, voor den schuldenaar zeker niet op den duur. Aanvankelijk mag het schijnen dat het voor den schuldenaar voordeelig is wanneer bij de uitgifte eener $2\frac{1}{2}$ percentsleening ad 50% boven 50, b.v. tot 55 wordt ingeschreven; op den duur zal het blijken nadeelig geweest te zijn, wanneer hij in plaats van f 500, het dubbele moet aflossen. Het is iets als de handeling van eenen verkwister, die van den woekeraar 1000 gulden wenshende te ontvangen, eenen wissel teekent voor een bedrag 50 en meer percenten hooger.

De geschiedenis van vele staten bewijst dit, niet het minst onze eigene geschiedenis van 1814 tot 1825, ¹⁾ toen al de schulden van den staat

¹⁾ Mr. S. Vissering, Handboek der Praktische Staatshuishoudkunde, 2de deel, pag. 247.

werden geconverteerd in eene $2\frac{1}{2}$ percents schuld berekend tegen 50. Van 1850 tot 1865 is van deze schuld onder andere afgelost tot een bedrag van 165 millioen gulden nominaal, maar in deze jaren heeft de Minister van Financiën zelden onder 60 percent kunnen inkoopen, meermal 2 tot 4 percent hooger, zoodat hieruit te berekenen is, dat de staat daarop alleen een som van ongeveer 18 millioen gulden verloren heeft. Gevestigde schuld, in tegenstelling van vlottende schuld, kan aangegeven worden hetzij met bepaalde personen, hetzij door de uitgifte van schuldbrieven aan toonder. In het belang van orde en regel en ook ter verzekering der rechten van de schuldeischers is de overeenkomst met bepaalde personen aan te bevelen om verschillende redenen: als daar zijn, het juiste bedrag der schuld is bekend; slordigheid en moedwillige knoeierij zijn buitengesloten en geheime vermeerdering der schuld wordt bijna onmogelijk gemaakt aan de Regeering.

Voor den effectenhandel zijn zeker schuldvorderingen aan toonder geriefelijker, want de overdracht van schuldvorderingen op naam eischt altijd tijd en onkosten, zoodat de handel daarin

vrij wel onmogelijk zou worden gemaakt; de staten die de tusschenkomst der bankiers noodig hebben, zullen dus wel genoodzaakt zijn obligatiën aan toonder uit te geven. Bovendien is er voor den staat een voordeel gelegen in schuldvorderingen aan toonder uitgegeven wanneer deze verloren gaan; want hier ligt dan de verbintenis in het schrift zelf, gaat dat verloren dan houdt ook de verplichting tot betalen op, evengoed als bij een muntbiljet. Het is echter een onbillijk voordeel, dat door sommige regeeringen dan ook zooveel mogelijk beperkt wordt door de bepaling dat hij, die bewijzen kan dat een schuldbrief aan toonder in zijn bezit is verloren gegaan, onder de noodige waarborgen de uitreiking van eenen nieuwen titel kan vragen.

Hier te lande is het onderwerp geregeld bij de wetten van 30 Mei 1847 (Staatsblad n°. 26) en van 2 Mei 1851 (Staatsblad n°. 26).

De meest geschikte vorm om met de schuldeischers bij het aangaan eener leening overeen te komen, is wel het aanleggen van een Grootboek, hetgeen voor den schuldeischer wel veel formaliteiten medebrengt maar toch ook groote securiteit.

De nationale schuld dagteekent bij ons van de Staatsregeling van 1798 af. Art. 201 zegt het volgende:

„De schulden en verbintenissen vóór de invoering der Staatsregeling gemaakt en aangegaan „niet alleen door of van wege der Generaliteit, „maar ook van wege de onderscheidene provincien, de drie kwartieren van Gelderland, het „Landschap Drenthe en Bataafsche Brabant, „werden verklaard en gehouden voor nationale „schulden en verbintenissen van het geheele „Bataafsche Volk.” Die schulden, zegt mr. J. G. Kist in zijn werk „Het Grootboek van Openbare Schuld uit een Burgerlijk oogpunt beschouwd”, waren dus van den meest verschillende aard zoowel wat de oorspronkelijke „debiteuren aangaat als ten aanzien van den vorm, „want er waren schuldbrieven aan toonder en op „naam, losbare en onlosbare schuld, lijfrenten enz.

„Die schulden nu zouden vg. art. 202 der „Staatsregeling van 1798 moeten verwisseld worden op eenparigen voet. De conversie werd „onder Koning Lodewijk begonnen en nooit voltooid. De verwarde toestand bleef bestaan; 17 „kantoren waren met de uitbetaling belast.

Aan dien toestand kwam een einde door het aanleggen volgens de wet van 27 Januari 1809 ¹⁾ van het Grootboek. Zooals blijkt uit de woorden van den heer C. C. Six, was het doel dier wet „behalve de langzame vermindering der schuld, „ook den waren aard der schuld stellig te con- „stateeren, derzelve administratie en comptabiliteit „op goede en eenvoudige principes te baseeren en „in zulk een aangelegen tak eens paal en perk „te stellen aan alle twijfelachtigheden en ver- „scheidenheden die het natuurlijk gevolg zijn der „verschillende oorsprongen van de oude schulden, „der gedeeltelijke onvoltooid gebleven conversie „derzelve en vooral der rentebetaling op zooveel „verschillende kantoren.”

Dergelijk Grootboek was reeds in Frankrijk ingevoerd bij de wet van 24 Augustus 1793. Ook in Engeland was het bekend, gelijk dan sommige bepalingen uit de Engelsche wetten op het Bataafsch Grootboek werden toegepast. Onder het Fransche bewind is de wet van 1809 uit-

1) Deze wet is te vinden in de verzameling van Besluiten enz. van Koning Lodewijk van 1809, gedrukt ter Koninklijke Staatsdrukkerij en ook als Bijlage in gemeld werk van mr. J. G. Kist.

drukkelijk in stand gehouden en ook naderhand na het herstel onzer onafhankelijkheid is zij niet afgeschaft, zoodat zij behoudens enkele veranderingen nog van kracht is, in zooverre zij niet door latere wetten stilzwijgend is afgeschaft en voor zooverre die latere wetten geene bepalingen bevatten, strijdende met de bepalingen der vroegere wet; want een groot gedeelte is in strijd met de bepalingen der wet van 14 Mei 1814 Sb. 58 en de besluiten van 8 en 22 Dec. 1814 (Staatsblad 111 en 113.) ¹⁾ Dat gedeelte is dus voor afgeschaft te houden, in zooverre de besluiten geldig zijn, hetgeen door den Hoogen raad niet wordt erkend.

De geldigheid dier besluiten is wel eens betwijfeld op grond dat zij niet inhouden de vermelding dat de raad van State daarop is gehoord, hetwelk bij art. 32 der Grondwet van 1814 reeds was voorgeschreven.

De eerste bemoeiing van het bestuur met het Grootboek was het besluit van den Souvereinen Vorst van 23 Februari 1814, welk besluit niet

1) Arr. II. R. 15 Mei 1849. Van den Honert. Gemengde zaken deel IX.

in zijn geheel is gepubliceerd, maar aangehaald wordt in eene publicatie van den Directeur der centrale kas van de nationale schuld te vinden in de Nederlandsche Staatscourant van 3 Maart 1814 n°. 52. Hierbij werd eene commissie benoemd van zeven leden welke onder superintendentie van den Directeur-Generaal der centrale kas van de nationale schuld belast zal zijn met de zorg voor de conservatie van het Grootboek en voor de zekerheid van inschrijvingen in hetzelfde. Bij de wet van 14 Mei 1814 Sb. 58, werd bepaald dat de toen bestaande schuld zou worden geconverteerd en vervangen door een nieuwe schuld terwijl tevens de oprichting van een nieuw Grootboek werd bevolen.

De tweede bemoeiing der wetgeving met het Grootboek vond plaats bij Art. 38 der wet van den 27sten December 1822 Sb. 59 tot instelling van een amortisatie syndicaat.

Een tweede Grootboek van Nationale Werkelijke Schuld, waarin een inschrijving à 5 percent zoude plaats hebben, werd opgericht na den Belgischen opstand bij de wet van 6 Januari 1832. Dit Grootboek kwam onder hetzelfde beheer als het vorige. Bij de wet van 27 Sept.

1841 werd de vernietiging bepaald der uitgestelde Schuld welke moest worden overgeschreven op de rekening van den Agent van Financiën te Amsterdam, terwijl ter vervanging daarvan een nieuwe Schuld groot f 71.396.000 in het oude Grootboek der 2 $\frac{1}{2}$ percents Werkelijke Schuld moest worden ingeschreven.

Een derde Grootboek werd opgericht in 1844 bij de wet van 6 Maart Sb. 14, houdende de bepaling dat het zal worden aangelegd voor 3 percents Nationale Schuld waarin de vrijwillige leening ad 127 millioen zoude worden ingeschreven, en waarop wederom dezelfde bepalingen zouden van toepassing zijn als bij de vorigen.

Het vierde Grootboek werd aangelegd volgens art. 6, wet 25 Juni 1844, Sb. 28, tot aflossing en verwisseling van Nationale Schuld en wel van de 5 percents leening, ingeschreven in het tweede Grootboek. Die verwisseling geschiedde in 4 percents inschrijvingen en waarop al de bepalingen weder toepasselijk zijn der vorige Grootboeken.

Het Koninklijk besluit van 20 Februari 1850, Sb. 8 bevat eene verandering van het besluit

van den Souvereinen vorst van 22 Dec. 1814, Sb. 43, houdende reglement op de overschrijving. Bij gemeld besluit wordt een invoeging in het besluit van den Souvereinen vorst vastgesteld, waarbij ook aan hen die buitenlands wonen de bevoegdheid gegeven wordt om hunne handteekening ten overstaan van een notaris te stellen op een door dien beambte af te geven *déclaratoir* en dit *déclaratoir* behoorlijk gelegaliseerd bij het Grootboek in te leveren.

Welke is nu het burgerlijk rechtelijk karakter van inschrijving op het Grootboek? Hierbij zijn twee gevallen op te merken: of de schuld die in het Grootboek wordt ingeschreven bestond reeds vóór de inschrijving, of zij was nieuw.

Vooreerst dus welke is het burgerlijk rechtelijk karakter van de inschrijving van vóór de inschrijving bestaande Schuld?

Toen het Grootboek werd ingevoerd, bestonden hier, gelijk boven is aangegeven, de meest verschillende soorten van schulden, met zeer verschillende rente en zeer verschillende bewijsstukken. De wet van 1809 art. 1 bevat, dat alle die rentebrieven, obligatiën of andere afgegeven bewijzen zouden worden ingetrokken

en de Schuld zoude worden ingeschreven in een Grootboek, hetwelk daartoe zal worden aangelegd.

De oude verbintenissen werden dus allen vernietigd en een nieuwe verbintenis in de plaats gesteld; gelijk de fransche wet het uitdrukte: „Le grand livre de la dette publique sera le titre „unique et fondamental de tous les créanciers de „la république” ¹⁾.

Het doel van onze wet was den waren stand der publicke schuld te constateeren en de administratie op goede en eenvoudige principes in te richten; het eenige middel daartoe was dan ook al de oude stukken op te ruimen en daarvoor nieuwe in de plaats te stellen, die éénen oorsprong hadden, namelijk inschrijving op het Grootboek. Die inschrijving was de eenige titel, de eenige grond der Schuld; daarom werd dan ook bij de invoering van het Grootboek na verloop van den termijn voor de inschrijving gesteld, geene rente meer uitbetaald van de oude Schuld. Art. 3, wet van 1809 bepaalt: „De renten en interesten zullen voor dat de inschrijving plaats heeft,

¹⁾ Loi qui ordonne la formation d'un Grand-Livre de la dette publique du 24 Avril 1793. Art. 7.

„worden aanbetaald tot zoodanigen tijd als bij de „oproeping zal worden kenbaar gemaakt, na welk „tijdstip de renten der ingeschreven kapitalen op „het Grootboek zullen aanvangen te loopen.” Na dat tijdstip dus hield de oude Schuld op te bestaan, geen renten werden meer betaald; zij heeft dus geen uitwerking meer; alleen geeft zij recht op inschrijving in het Grootboek. Aan die latere inschrijving waren de volgende nadeelen of straffen verbonden volgens art. 5:

„In het eerste jaar verbeurt degene die na den „vastgestelden termijn doet inschrijven $\frac{1}{12}$ van „de jaarlijksche rente per maand; in het tweede „en volgende jaren $\frac{1}{24}$ der jaarlijksche rente voor „iedere verzuimde maand, die op de eerste twaalf maanden volgt.

Hetzelfde beginsel ligt ook ten grondslag aan de wet van 14 Mei 1814 Staatsblad 58, waarbij het nieuwe twee en een half percents Grootboek werd aangelegd; met dit onderscheid echter dat hier eene conversie tot stand kwam en alle inschrijvingen 't zij met één percent 't zij zes ten honderd intrest werden geconverteerd in een inschrijving van $2\frac{1}{2}$ percent. Daarenboven werd een grootboek van uitgestelde schuld inge-

voerd voor dat gedeelte der openbare schuld dat sinds de tierceering geen rente droeg. Tot het bekomen der inschrijving in het nieuwe Grootboek werd daarenboven behalve het bewijs van inschrijving in het oude Grootboek eene evenmatige bijstorting van geld geëischt. Hier verandert dus, behalve de verbintenis zelve, ook het voorwerp der verbintenis. De Staat verbindt zich niet alleen op andere wijze maar ook tot andere praestatie. De oude schuld hield echter met het loopende jaar 1814 op, na welk jaar geen intresten meer betaald zouden worden op de oude schuld; volgens art. 3 der wet van 1814, waarbij bepaald werd: „De tegenwoordig „ingeschrevene schuld, zal moeten geconverteerd „zijn gedurende dit jaar en daarop zal geen „verdere intrest dan over het loopend jaar 1814 „betaald worden.” De Staat beschouwde zich hier dus geheel als souvereine macht, maar handelde hierin niet tegen art. 1134 van den code, tegenwoordig artikel 1374 Burgerlijk Wetboek, waarbij werd bepaald dat wettelijk gemaakte overeenkomsten niet kunnen herroepen worden dan met wederzijdsche toestemming of uit hoofde der redenen welke de wet daartoe voldoende verklaart.

Die redenen nu geeft de wet van 1814 in zijnen aanhef op als noodzakelijk ter goedmaking der onvermijdelijke kosten, welke de oprichting van het leger, de aanbetaling der verwachtende rente van de nationale schuld en de nieuwe regeling van verschillende andere takken van het algemeen bestuur eischen.

Inschrijving op een Grootboek van Schuld die vroeger reeds op andere wijze bestond is te houden voor schuldvernieuwing. Er wordt eene nieuwe schuldverbintenis gesteld in de plaats van de oude welke daardoor vernietigd wordt: art. 1449 1° B. W.

De oude verbintenis steunde op overeenkomst, op verbruikleen of dergelijke. De nieuwe verbintenis is van anderen aard; zij hangt af van de uiterlijke daad van inschrijving in een boek.

Wanneer de schuldeischer tot zeker bedrag in dat Grootboek is gecrediteerd, dan is de Staat voor dit bedrag zijn schuldenaar, onverschillig hoe en waarom die naam op dat boek is gekomen, zoo zelfs dat wanneer eenig bedrag op dat boek bij vergissing is geschreven, die vergissing niet kan worden hersteld zonder toestemming van hem, op wiens rekening dusda-

nige post is overgebracht. Art. 18 van het besluit van den souverainen vorst van 1 December 1813, Stbl. 113. Evenzoo wanneer de inschrijving van rentebrieven of obligatiën door den houder is verzuimd bestaat er geene schuld. De Staat erkent dan dien schuldeischer niet en betaalt geen rente. Is de termijn voor inschrijving verlopen dan verliest de schuldeischer zijn recht en is het verzuim onherstelbaar. De verbintenis, die uit eene inschrijving in het grootboek resulteert, zou men een formeele kunnen noemen afhankelijk van een uiterlijke daad, van een formaliteit. „Het is onverschillig of er geld geleend of waarde genoten is of niet”, zegt mr. J. G. KIST ter aangeh. plaatse. De vraag is alleen of hij die beweert schuldeischer te zijn op de boeken gecrediteerd is of hij op het Grootboek als schuldeischer voorkomt? Is dit zoo, dan is hij ook schuldeischer en de Staat aan hem verbonden; alzoo onafhankelijk van materieele oorzaak.

De verbintenis uit het Grootboek ontstaande, is dus niet te brengen onder de soorten in het Burgerlijk Wetboek genoemd. Zij ontstaat, niet uit overeenkomst. „Zij behoort,” zegt mr. J. G.

KIST, pag. 18 „tot dezelfde hoofdsoort van „verbintenissen als die welke uit handelspapier „ontstaan. Zij ontstaat uit schrift, uit eene „betalingsbelofte. Die belofte wordt niet op dezelfde „wijze gegeven, als die van den wisselschuldenaar „of van den schuldenaar uit papier aan toonder, „die beide eene door hen onderteekende belofte „van betaling in handen des schuldeischers geven, „terwijl de schuldeischer hier door zijn schulde- „naar voor zeker bedrag in diens boeken wordt „gecrediteerd. De betalingsbelofte bestaat hier „dus alleen in een schriftelijke erkenning van „den schuldeischer in de eigen boeken des schul- „denaars. Die boeken ontleenen hunnen waar- „borg en hunne zekerheid aan de bijzondere hoe- „danigheid des schuldenaars; de schuldenaar toch „is de Staat.

Het karakter van inschrijving van nieuwe schuld is eveneens tweërlei. Het kan geschieden in een bestaand Grootboek of in een nieuw opgericht. Een eerste voorbeeld van nieuwe inschrijving in een bestaand Grootboek, levert de wet van 31 Dec. 1819, Stbl. 62, houdende vaststelling van middelen tot stijving van 's Rijks schatkist.

Art. 1 der wet bepaalt:

„Hetgeen de inkomsten aangewezen ter be-
 „strijding der Staatsuitgaven, behoorende tot
 „de dienst van 1819 en vroeger in de werkelijke
 „opbrengst mogten komen te blijven onder
 „het benoodigde ter geheel kwijting dier uitgaven
 „zal successievelijk worden aangevuld door de
 „daarstelling van een genoegzame hoeveelheid
 „Werkelijke Schuld.

Art. 2. „De diensvolgens in het Grootboek der
 „Werkelijke Schuld in te schrijven kapitalen,
 „zullen in allen opzichte een gewoon gedeelte der-
 „zelve schuld uitmaken en rente dragen van den
 „dag af van het half jaar, waarin de inschrijving
 „plaats heeft.

Art. 3. „De aldus daar te stellen Werkelijke
 „Schuld, welke de som van vier en twintig mil-
 „lioenen nominaal kapitaal niet zal mogen te boven
 „gaan, zal door tusschenkomst van het Amortisatie
 „Syndicaat worde te gelde gemaakt,” enz.

De nieuwe inschrijving stelde dus de schuld
 daar, door de inschrijving alleen ontstond de
 verbintenis, die vatbaar is om te worden te
 gelde gemaakt. Geen terleengaving, geen mutuum
 is de bron der verbintenis, maar de inschrijving

zelve. De opening in het Grootboek van eene rekening doet de verbintenis ontstaan tot het in die rekening vermeld bedrag. De eerste oprichting van een *nieuw* Grootboek had plaats in 1832, naar aanleiding der wet van 6 Januari 1832, Stbl. 9, tot dekking der kosten veroorzaakt door den Belgischen opstand. Vooreerst werd bepaald dat in dit Grootboek niet meer zoude worden ingeschreven dan 28 millioen gulden, later is dit bedrag aanmerkelijk uitgebreid totdat het Grootboek tengevolge der wet van 25 Juni 1844, Stbl. 28, definitivelijk is gesloten.

„Aldus,” zegt Mr. J. G. Kist, „wordt op het „Grootboek een rekening geopend, eene inschrijving gedaan; die inschrijving wordt uitgegeven, „te gelde gemaakt, verwisseld, in ruiling gegeven, „in een woord, die inschrijving is het voorwerp „van overeenkomsten. Zij is een voorwerp van „waarde, eene onlichamelijke zaak, eene inschuld. „Die hoedanigheid ontleent zij aan de verbintenis „van den Staat, welke daardoor geboren wordt. „Die inschrijving zelve is dus een bron van verbintenis. Een inschrijving op het Grootboek „van een zeker bedrag is een schuldbekentenis „van den Staat voor dat bedrag. Zoodanige in-

„schrijving kon dus dat bedrag even goed ver-
 „tegenwoordigen als een papier aan toonder, eene
 „obligatie of certificaat. Even als het stuk papier,
 „de roerende zaak die van hand tot hand gaat
 „bij papier aan toonder de verbintenis vertegen-
 „woordigt of als het ware verlichamelijkt, zoo
 „vertegenwoordigt de inschrijving in het Groot-
 „boek de daardoor gegronde verbintenis. Dit
 „boek echter is uit zijnen aard aan een bepaalde
 „plaats gehouden, het blijft in het bezit en onder
 „de hoede des schuldenaars. De verbintenis zelve
 „wordt daardoor eenigszins geïmmobiliseerd en ge-
 „lijk men bij papier aan toonder het kapitaal dat
 „het voorwerp der verbintenis uitmaakte, zich als
 „een roerend goed voorstelt, zoo denkt men zich
 „bij inschrijvingen op het Grootboek het verschul-
 „digde kapitaal als onroerend goed.”

Hier wordt het verschil tusschen schuldvor-
 deringen op naam en aan toonder voorgesteld
 als tusschen onroerend en roerend. Er is echter nog
 een ander, grooter verschil. Papier aan toonder kan
 zijn eigendom dat door eenvoudige overgave van
 eigenaar verandert, omdat de verbintenis hierbij
 verbonden is aan eene lichamelijke zaak, aan
 het papier. Dit papier is eene zaak van waarde;

ieder die het in zijne macht heeft, kan er betaling op vorderen. Alzoo moet men niet zeggen eigendom der schuldvordering aan toonder maar van het papier aan toonder. Er is onderscheid tusschen het zakelijk recht op het papier en het persoonlijk recht uit het papier, welke niet altijd samengaan. Bij diefstal b.v. heeft de bestolene wel het recht van revindicatie tegen den bezitter van het papier; maar hij is geen schuldeischer van de uit het papier ontstane vordering; hij heeft geen recht van vorderen tegen den schuldenaar. Schuldvorderingen op naam echter zijn persoonlijke verbintenissen tusschen twee of meer personen, een vinculum juris, een rechtsband tusschen die personen. De acte, waarbij die verbintenis is aangegaan, is alleen een bewijs van de handeling. Al werd men bezitter van zoodanige akte, toch zoude men daardoor geen schuldeischer worden, geene vordering kunnen doen gelden. De cessie van eene schuldvordering op naam is dus geen overdracht van rechten op een voorwerp, maar van rechten op een persoon. Art. 668 B. W. spreekt nog van rechten op het voorwerp, hetgeen dus niet juist is uitgedrukt.

Bij overdracht van inschrijvingen op het Grootboek is eigenlijke overgave van de verbonden zaak niet mogelijk, want de inschrijving is niet in het bezit des schuldeischers, maar blijft onder bewaring des schuldenaars. Er is geen los papier, drager der verbintenis; een eigenaardig middel is daarop gevonden, namelijk de inschrijving van het recht op het Grootboek. De verbintenis van den staat jegens den houder van rekening op het Grootboek ontstaat uit de inschrijving; door de bijschrijving van het recht wordt die verbintenis gewijzigd ten voordeele van derden. De staat heeft zich bereid verklaard om ook die rechten op zijne boeken in te schrijven en verbindt zich daardoor om ook die rechten te eerbiedigen.

Nu wij gezien hebben hoe de schulden ontstaan en gevestigd worden, moeten wij ook een weinig stilstaan bij het wijzigen en aflossen van de schuld.

Het aflossen kan geschieden door inkoop ter beurze of door uitloting, beide zeer rechtvaardige middelen.

Tot het wijzigen der schuld komen voornamelijk in aanmerking tweeërlei middelen.

Vooreerst de staat maakt gebruik van zijne souvereine macht en gelast de verwisseling, hetgeen gedwongen conversie genoemd wordt, een hoogst onbillijk middel, waarbij de Staat zich schuldig maakt aan onrecht, verbreking van verbintenissen en waarbij zelfs de schijn van eerlijkheid niet wordt bewaard en waartegen geen middel is te vinden dan revolutie, een middel dat in deze toch niet is aantebevelen.

De schuldeischers kunnen zich in dit geval troosten met de overweging dat het wel noodzakelijk zal zijn. Bij ons heeft in het jaar 1814 een gedwongen conversie plaats gevonden welke in plaats van nadeelig te zijn voor de schuldeischers, zoo voordeelig was dat zij zich gaarne onderwierpen.

Daarentegen is bij ons ook een voorbeeld bekend van gedwongen conversie met krenking van de rechten zoo al niet van de oogenblikkelijke belangen der schuldeischers bij de verwisseling der uitgestelde schuld in werkelijken in 1841, Wet van 27 Sept. 1741 Stbl. 35.

„De volstreckte noodzakelijkheid om de uitgestelde schuld geheel op te ruimen moge dien maatregel al kunnen verontschuldigen en men

„moge al kunnen aanvoeren dat niemand schade
 „leed toen de regering de ééne schuld tegen de
 „andere volgens beider beursprijs omruilde, het
 „kon toch niet als eene daad van goede trouw
 „geroemd worden dat de Staat de houders der
 „uitgestelde schuld dwong, hem hunne vorderin-
 „gen af te staan tegen een koers, die door zijne
 „eigene vroegere handelingen en tekortkomingen
 „zoo laag was geworden.” (Mr. S. Vissering,
 Handboek der Praktische Staathuishoudkunde.)

Een „vrijwillige” conversie heeft meestal ten
 doel om de rentelast van Staat of Stad te
 verminderen. Dat dit niet altijd het geval is
 bewijst de conversie door de stad Amsterdam
 bewerkstelligd in 1828, waarbij wel de hoofd-
 som verminderd werd, maar de rente vermeerderd.

Om een vrijwillige conversie mogelijk te maken
 is het noodig dat twee dingen samentreffen,
 ruimte van beschikbare middelen in de schatkist
 en een algemeen hooge stand van den koers
 der publieke effecten. En daarin ligt het juist
 dat de conversie schijnbaar vrijwillig is. Want
 staan de andere effecten laag genoteerd dan zal
 de geldbelegger aflossing in plaats van conversie
 verkiezen en, als velen dat doen, mislukt de

conversie geheel, dan wordt het doel geheel vrijdeld en was eenvoudige amortisatie beter. Dan is de conversie veroordeeld en een mislukte kunstgreep geworden.

De voorwaarden van verwisseling worden dikwerf zoo kunstig gesteld dat de schuldeischers zelf wedijveren in spoed om tot de conversie toe te treden, zoo bij ons in het jaar 1844 toen de 5 percents werkelijke schuld in 4 percents werd geconverteerd. Het plan werd op dezen voet aangelegd dat de verwisseling (of bij weigering daarvan door den schuldeischer de aflossing) bij reeksen, door uitloting te bepalen, plaats heeft en dat deze voordeelen voor de eerste reeksen grooter zijn dan voor de latere, terwijl tevens aan alle houders gelegenheid wordt gegeven zich vrijwillig ter conversie aan te melden met het genot van de hoogste der uitgeloopte bijpassingen. Men kan hier b.v. stellen dat zij die in de eerste reeks vallen een toebaat zullen genieten van 4 %; de volgende 3 %; maar dat allen, die zich voor de uitloting aanmelden de volle 4% zullen ontvangen. De vermindering van den rentelast gaat dus gewoonlijk gepaard met vergrooting van het nominaal kapitaal als

middel om de geldbeleggers tot conversie te verlokken.

Dit bezwaar wordt door de Regeering in den regel weinig geteld met het oog op het eigenaardig karakter der Staatsschuld. Deze heeft toch meestal zulk een hoogte bereikt dat het de gedachte aan volkomen affossing schijnt buiten te sluiten. Conversie tot vermindering der rente schijnt mij toe een zeer mooi woord te zijn, maar ook niets meer, want meestal leidt het in het vervolg tot verkwisting en tot verhooging der schuld; terwijl de schuld eindelijk wel eens zoo hoog zou kunnen loopen dat er in werkelijkheid aan geen volledige affossing meer te denken was en in tijden van oorlog of revolutie het geldbeleggend publiek zou bemerken zijn vorige besparingen kwijt te zijn.

Niettegenstaande deze en dergelijke redenen, voldoende dunkt mij, om eene conversie te veroordeelen, zijn er die het integendeel verdedigen; zij zeggen o. a.: „Men mag niet uit het „oog verliezen, dat de leeningen welke rente- „voet men wil verminderen, door de inschrijvers „zijn genomen meestal met het oog op duurzame „belegging; althans zoo duurzaam als met de

„daarbij gestelde voorwaarden van aflossing kan „worden opgemaakt.” In dit licht beschouwd, zijn aan eene conversie van schuld voor den houder van zoodanige schuldbrieven twee na-deelen verbonden, nl.

a. dat hij zijn geld terug erlangt op een tijdstip, dat hij er misschien niet op had gerekend en

b. dat hij het op nieuw willende plaatsen, zich met lagere rente moet tevreden stellen.

„Wanneer” gaan zij voort, „men aan deze „werkelijke of schijnbare bezwaren te gemoet „komt, kan niemand, hoe nauwgezet ook, een „zedelijkheidsargument aanvoeren tegen eene con- „versie, wanneer die blijkt te zijn in het belang „der schuldenaars en wanneer de voorwaarden, „waarop de bestaande leeningen zijn aangegaan, „geene bepalingen bevatten welke zich er tegen „verzetten.”

Het eerste bezwaar wordt weggenomen door te bevorderen dat de houder van schuld het kapitaal dat hij ontijdig zoude terug ontvangen, weder kan plaatsen in de nieuwe leening. (Dat het tegen lager rente is, wordt nu vergeten). Het eerste bezwaar beschouwen zij meer schijnbaar dan werkelijk, „want,” zeggen zij, „volgens

„de aflossingsvoorwaarden hangt als van zelf
 „iederer houder ieder jaar de aflossing van zijne
 „aandeelen als het zwaard van Damocles boven
 „het hoofd.” Juist zijne nummers kunnen uit de
 bus komen, zoodat niemand der houders, (en
 dat is van veel belang), met grond zal kunnen
 beweren, dat hij nu vroeger wordt afgelost dan
 anders het geval zou zijn.

Indien de schuldenaar b.v. door een toeval in
 het bezit kwam van zooveel eigendommen, dat
 daaruit de schulden konden worden betaald,
 dan zoude zeker niemand er een grief van
 maken indien de schulden gedelgd en de credi-
 teuren hun kapitaal terug ontvangen. Neen, dat
 zou voorzeker niemand, maar het maakt, dunkt
 mij, ook een groot verschil of een schuld
 volledig en met klinkende specie wordt afge-
 lost dan met papier met een nominale, fictive
 waarde. Zelfs de bekende en ook beroemde
 schrijver Paul Le Roy Beaulieu verdedigt in
 zijn *Traité de la science des Finances*, Tome II
 pag. 474 sqq troisième Edition 1883, ten zecr-
 ste de conversie. „Les Etats”, zegt hij, „pour
 „réduire le poids de leur dette publique ont un
 „moyen aussi-légitime plus rapide et d’un emploi

„plus commode que l'amortissement mais d'une
 „portée plus restreinte : c'est la conversion des
 „dettes portant un intérêt élevé en dettes portant
 „un intérêt moins élevé ou bien encore de dettes
 „perpétuelles ou dettes à échéance lointaine en det-
 „tes viagères ; les dettes publiques dites perpétu-
 „elles reposent sur ces deux principes, que l'Etat
 „s'engage à payer, perpétuellement l'intérêt
 „convenu lors de l'émission à moins qu'il ne pré-
 „fère rembourser les titres au pair, droit qu'il
 „conserve toujours s'il n'a spécifié, qu'il ne l'exer-
 „cerait pas pendant un certain nombre d'années ;
 „en second lieu que le créancier qui peut subir
 „le remboursement de la part de l'Etat n'a jamais
 „le droit de l'exiger.

„En outre les fonds publics d'un Etat solide
 „deviennent un placement chaque jour plus re-
 „cherché par les personnes prudentes, par les
 „grandes Sociétés pour l'emploi de leurs fonds
 „superflus, par les institutions philanthropiques
 „ou de bienfaisance, telles que les caisses d'épar-
 „que, les sociétés de secours mutuel etc, par
 „toutes les personnes qui n'ont que la disposition
 „passagère de sommes importantes, par ceux
 „enfin qui veulent avoir une réserve mobilière,
 „facilement réalisable.

„De la vient que les fonds publics tendent à
 „se capitaliser de plus en plus haut. Si l'on cessait
 „d'en émettre chaque jour, il ne serait pas éton-
 „nant qu'ils finissent bientôt par ne plus rappor-
 „ter que deux ou deux et demi pour cent. C'est
 „un placement, en effet qui sert d'abri temporaire,
 „de réserve et auquel on demande plutôt la fa-
 „cilité de négociation, et des chances de plus-
 „value qu'un intérêt élevé.”

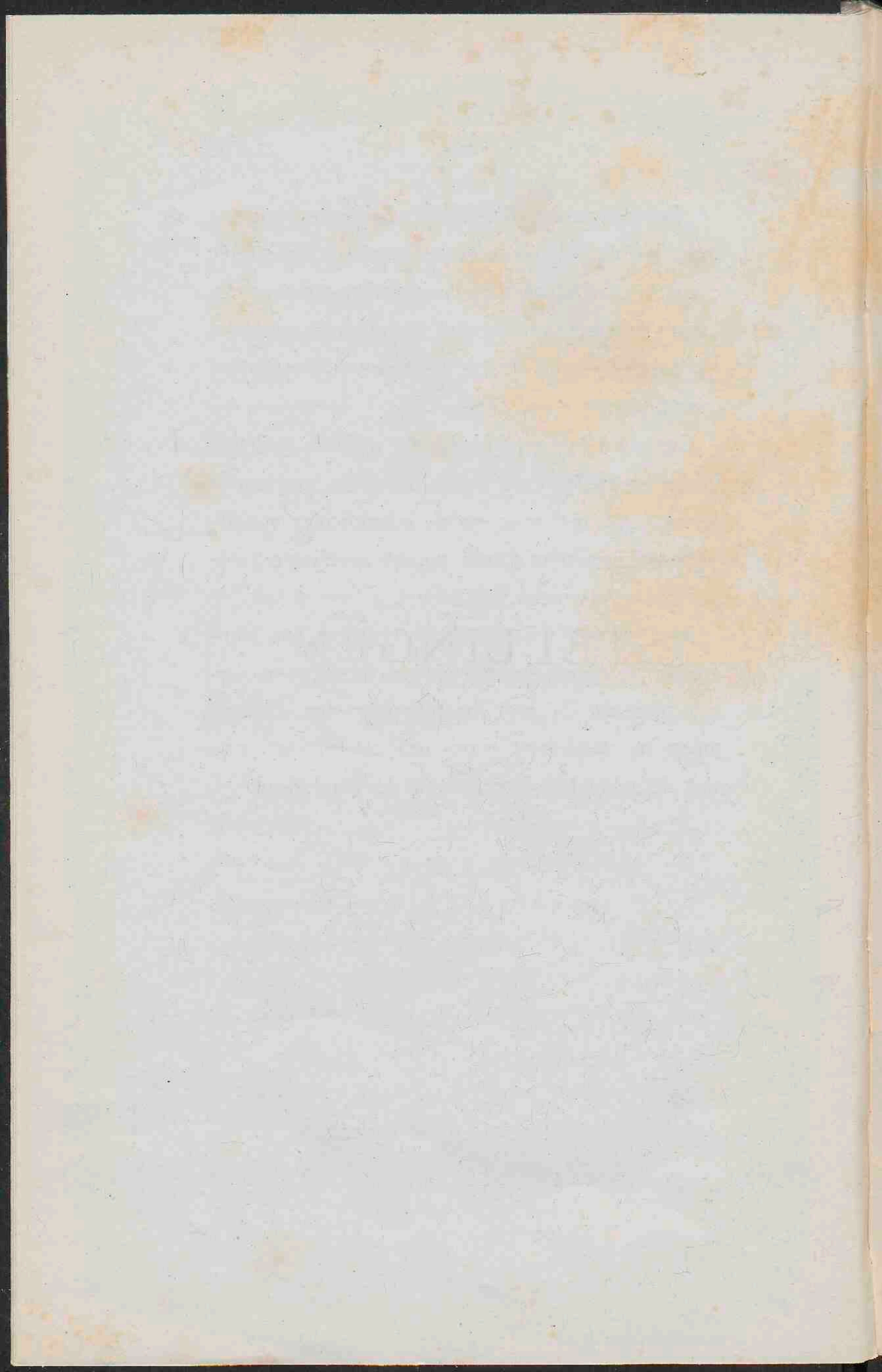
En om die reden meent hij, is het ook zaak
 van die lieden te profiteeren.

„C'est sur ces faits que je viens d'exposer
 „qu'est fondée la théorie de la réduction des char-
 „ges nationales par la conversion des dettes por-
 „tant un haut intérêt en dettes portant un inté-
 „rêt moins élevé. Ce procédé de conversion est
 „très usité ; il n'a en lui même rien de très-
 „légitime ; il est vrai qu'il peut être faussé dans
 „l'application ; voegt hij er toch bij : Du moment
 „qu'une conversion devient possible et qu'elle n'a
 „pas été formellement interdite par le contrat
 „d'émission de l'emprunt, un gouvernement doit
 „l'effectuer, ou bien il frustre les contribuables
 „au profit des rentiers, le grand nombre au pro-
 „fit du petit nombre, les pauvres au profit des
 „riches, les travailleurs au profit de oisifs.

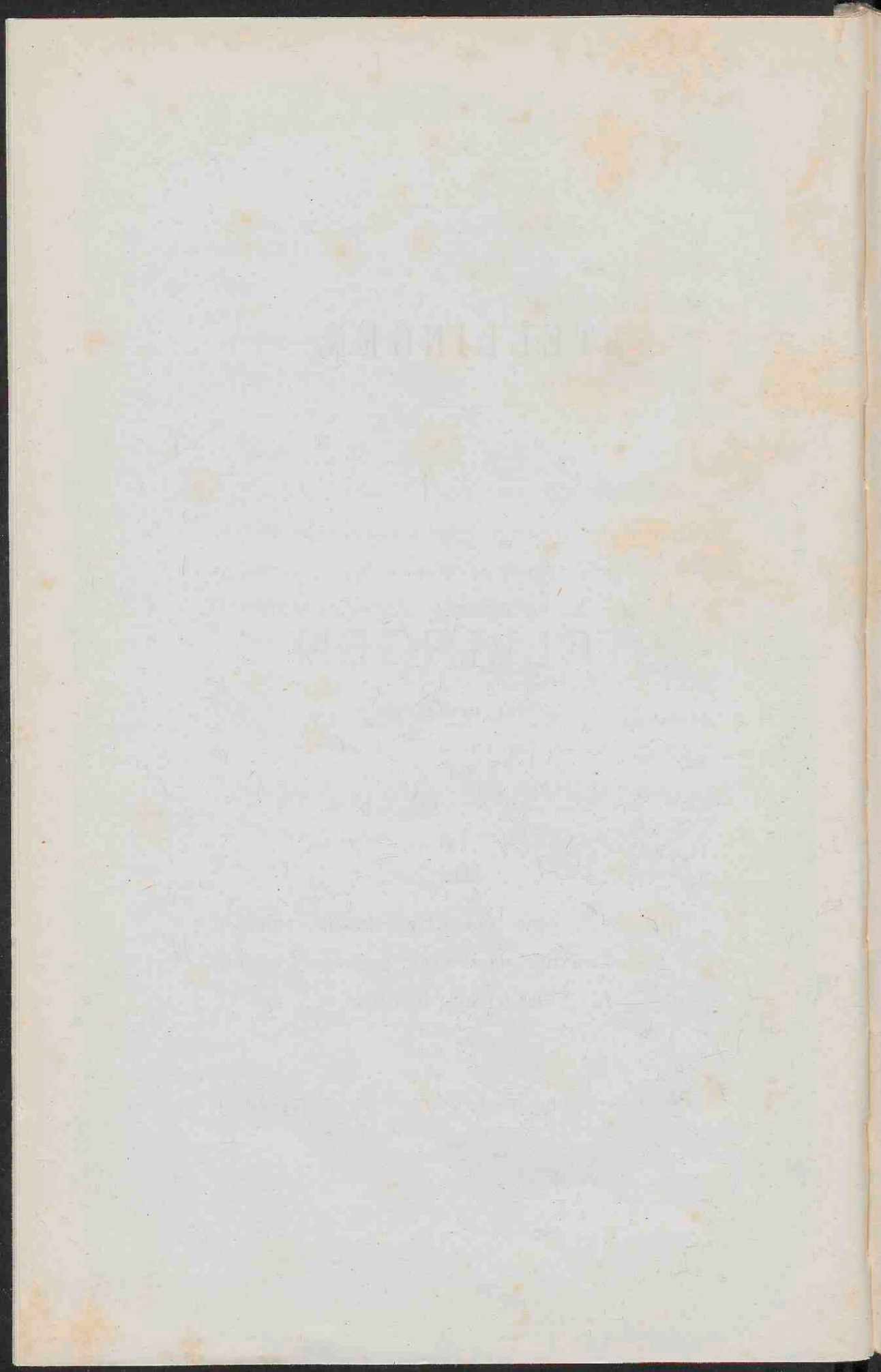
„La conversion des dettes publiques portant
„un intérêt élevé en dettes portant un intérêt
„moins élevé n'est donc pas seulement pour un
„gouvernement une faculté ou un droit, c'est un
„véritable devoir toutes les fois que l'opération
„est financièrement possible.”

En aldus gaat hij door, de utiliteit stellende
boven goede trouw; want schenden van goede
trouw blijft het wanneer de schuldenaar van de
omstandigheden misbruik maakt om zijne schuld-
eischers te dwingen.

Het schijnt mij toe dat er volgens ons Bur-
gerlijk Wetboek tegen eene conversie geen ver-
zet mogelijk is met hoop op goeden uitslag,
maar te wenschen ware het zeker, dat onze
wet de middelen daartoe aan de hand deed.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Indien de afwezige eene algemeene volmacht heeft achtergelaten voor minder dan 5 jaren, is art 526 B. W. en niet art. 523 toepasselijk.

II.

De benoeming van den curator van art. 403 B. W. behoorde beperkt te zijn, tot het geval dat de overledene geen kinderen heeft nagelaten.

III.

Hij die in eene vlaag van krankzinnigheid eene onrechtmatige daad heeft gepleegd, is aansprakelijk voor de schade daardoor veroorzaakt.

IV.

Doorhaling der inschrijving heft de hypotheek niet op.

V.

Het beginsel van art. 431 W. v. B. R. is af te keuren.

VI.

De bepalingen van art. 140 W. v. B. R. zijn facultatief.

VII.

De instelling der rechtbanken van koophandel is niet aan te bevelen.

VIII.

Art. 307 W. v. K. is toepasselijk ook wanneer hij die zijn leven heeft laten verzekeren, in een duel wordt gedood.

IX.

Bij de volgens art. 12 W. v. K. gebodene openlegging der boeken, mag de rechter niet onderzoeken of die boeken overigens richtig gehouden zijn.

X.

De heler van de opbrengst van gestolen goed is niet strafbaar als medeplichtige volgens art. 62 C. P.

XI.

Art. 319 en 320 C. P. zijn ook van toepassing op de genees- of heelkundigen, die door onkunde of nalatigheid iemand hebben gedood of gewond.

XII.

Poging tot tweegevecht behoorde strafbaar te zijn.

XIII.

Gewelddadig verzet tegen openbare ambtenaren, die zich aan machtsoverschrijding of willekeurige handelingen schuldig maken, behoort strafbaar te zijn.

XIV:

Spaarbanken door partikulieren gehouden zijn te verkiezen boven postspaarbanken.

XV.

Gemenschappelijk kapitaalbezit is in den regel niet de weg tot vermeerdering van de rijkdom der deelhebbers.

XVI.

Groote diaconiefondsen zijn eer een ramp dan een zegen voor de gemeente.

XVII.

Hooge inkomende rechten en accijnzen werken demoraliseerend op ambtenaren en bevolking.

XVIII.

Wenschelijk ware het de jachtwet af te schaffen.

XIX.

Verkieslijk ware het art. 81 G. W. aldus te lezen :

De leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zitting gedurende zes jaar.

XX.

Wenschelijk ware het de provinciale indeeling op te heffen.

XXI.

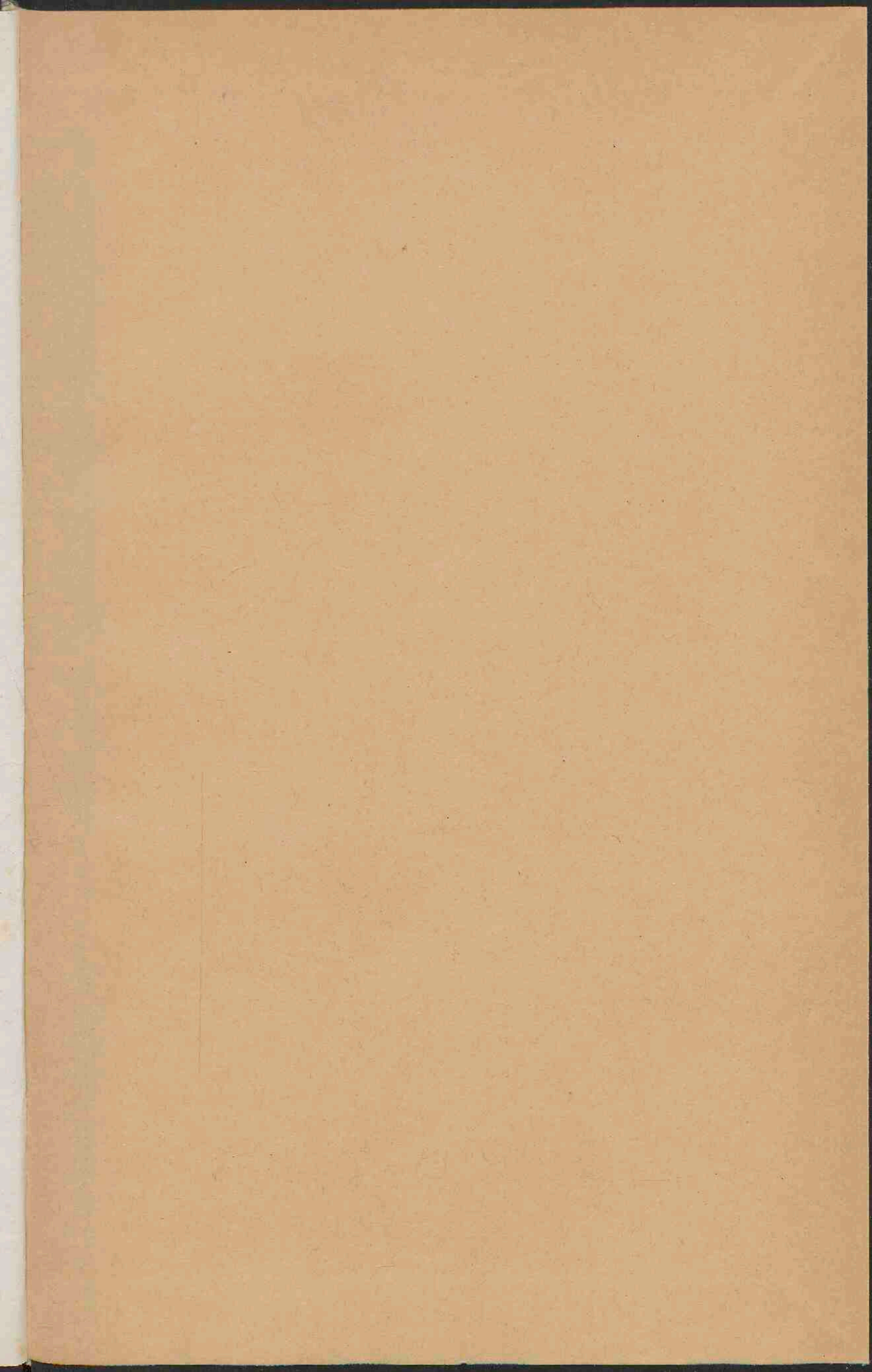
De tegenwoordige benoeming tot burgemeester levert niet genoegzamen waarborg op voor de vervulling van hun belangrijk ambt. Wenschelijk ware het dat een bijzonder examen waarbij men de bekwaamheid tot deze betrekking deed blijken, werd ingevoerd.

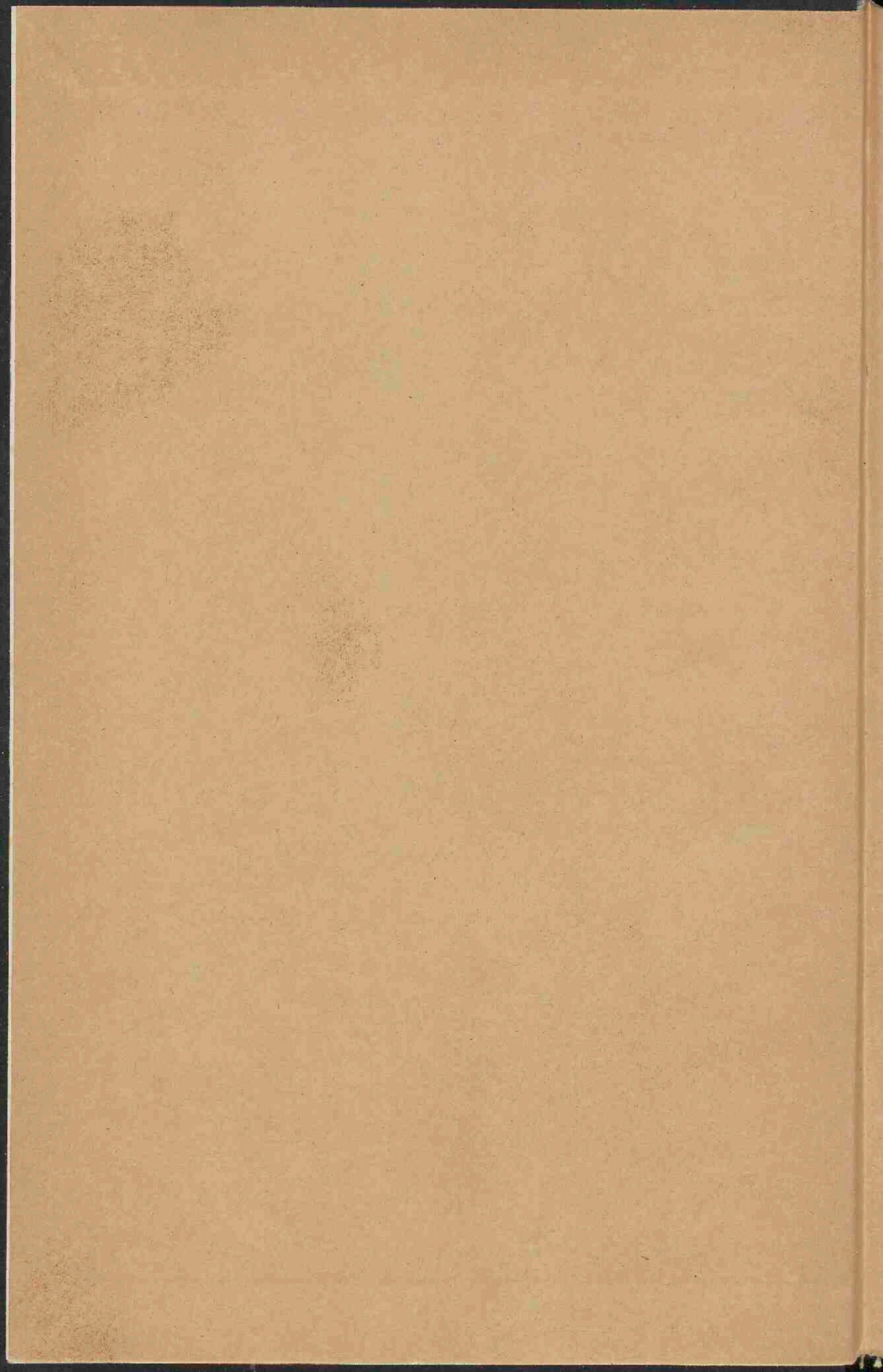
XXII.

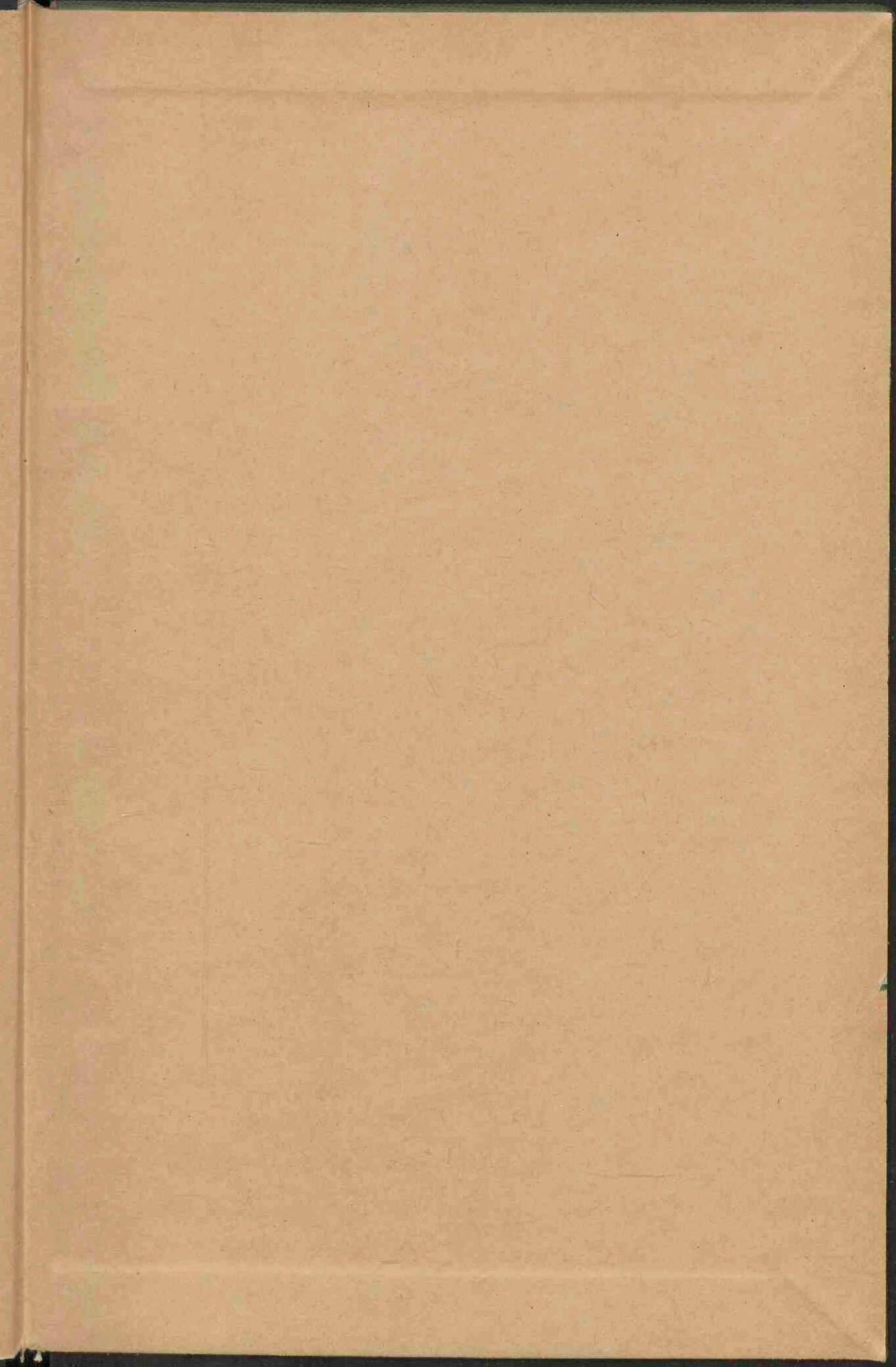
Het afstemmen der begrooting om redenen buiten de cijfers is niet altijd af te keuren.

XXIII.

Bchoud van het stelsel der plaatsvervangers is bij de tegenwoordige wijze van oorlog voeren wenschelijk.

Dá
Utr

18